

1. ΤΙ ΣΥΝΔΕΕΙ ΤΟ ΝΗΣΑΚΙ ΝΙΟΥΕ ΜΕ ΤΑ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/08/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/08/2023

Σελίδα: 1

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

Τι συνδέει το νησάκι
Νιούε με τα Κατεχόμενα
της Κύπρου

ΓΑΒΡΙΗΛ ΧΑΡΙΤΟΣ **ΣΕΛ. 2**

ΤΟΥ Γαβριήλ Χαρίτου

News analysis

Τι συνδέει το Νιούε με τα Κατεχόμενα

Την περασμένη εβδομάδα το νησάκι Νιούε του Νοτίου Ειρηνικού απασχόλησε την ισραηλινή ειδησεογραφία. Σε επίσημη τελετή που πραγματοποιήθηκε την περασμένη Τρίτη (1/8), Ισραήλ και Νιούε συνέστησαν διπλωματικές σχέσεις, κατά τη διάρκεια εκδήλωσης, που έγινε στην πρωτεύουσα Αλόφι, για τη συμπλήρωση 75 ετών από την ανακήρυξη της ισραηλινής ανεξαρτησίας.

Ανέκαθεν η ισραηλινή διπλωματία έδινε σημασία στις ψήφους των χωρών του Νοτίου Ειρηνικού που τελούν υπό αμερικανική, αυστραλιανή και νεοζηλανδική επιτροπή. Η Μικρονησία, το Παλάου, το Ναούρου, τα Νησιά Κουκ, Μάρσαλ, Σαμόα και Τουβαλού συγκαταλέγονται στις μόνιμες φιλοϊσραηλινές ψήφους σε πάμπολλες ψηφοφορίες του ΟΗΕ, όταν το Ισραήλ έδινε διπλωματικές μάχες χαμένες εκ των προτέρων. Μετά τη σύσταση των σχέσεων Ισραήλ - Νιούε, άλλη μία φιλοϊσραηλινή ψήφος στα διεθνή fora εξασφαλίσθηκε.

Ωστόσο, η περίπτωση του Νιούε είναι διαφορετική. Το Νιούε δεν αποτελεί κράτος - μέλος του ΟΗΕ, καθώς η κυριαρχία του λογίζεται περιορισμένη. Παρότι αναβαθμίσθηκε σε ανεξάρτητο κράτος το 1974, η εξωτερική του πολιτική συνεχίζει να ασκείται σε σημαντικό βαθμό από τη Νέα Ζηλανδία. Παρ' όλ' αυτά, από το 1974 μέχρι σήμερα το Νιούε κατέστη μέλος διεθνών οργανισμών (λ.χ. FAO, UNESCO)

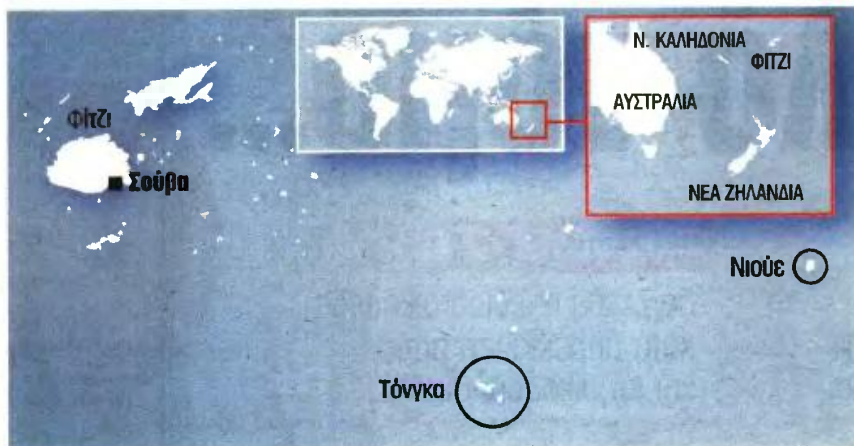
και συνέστησε διπλωματικές σχέσεις με τρίτα κράτη, που μετά την πρόσφατη προσθήκη του Ισραήλ, ανέρχονται συνολικά σε 27. Πέραν της Νέας Ζηλανδίας και της Αυστραλίας, που διατηρούν Υπάτες Αρμοστές στην πρωτεύουσα Αλόφι, το Νιούε αναγνωρίζει μεταξύ άλλων η Κίνα, η Ιαπωνία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ινδονησία, η Μαλαισία, η Νότιος Κορέα, η Βραζιλία, η Χιλή, η Κούβα και όλες οι γειτονικές νησιωτικές χώρες του Νοτίου Ειρηνικού, ως επίσης και το Κόσοβο.

Όσον αφορά τις ΗΠΑ, πέρυσι η διακυβέρνηση Μπάιντεν δήλωσε τη πρόθεσή της να πράξει το ίδιο. Η μοναδική χώρα της περιοχής που αρνείται πεισματικά να αναγνωρίσει την ανεξαρτησία του Νιούε είναι το γειτονικό νησιωτικό Βασίλειο του Τόνγκα. Έχοντας ζήσει σημαντικό διδάσημα στην περιοχή το 1999, ο γράφων δεν εκπλήσσεται από την εμμονή της κυβέρνησης του Τόνγκα να μην αποδέχεται τα τετελεσμένα για την περίπτωση του Νιούε. Υστερα από μία μακρά Ιστορία Χαμένων Ευκαιριών, τα Τόνγκα αρνούνται να συμβιβαστούν ότι το μικροσκοπικό Νιούε των 1.800 κατοίκων με έκταση μόλις 260 τ.κλμ. δεν αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του υπόλοιπου αρχιπελάγους του. Το ίδιο ισχύει και για την τύχη της ΑΟΖ του Νιούε, που είναι υπερπολλαπλάσια της έκτασής του, ίση με την αντίστοιχη ΑΟΖ του Βιετνάμ.

Τι κι αν χύθηκε πολύ μελάνι για τη γλωσσική και πολιτισμική ταυτότητα του Νιούε με το υπόλοιπο αρχιπέλαγος του Τόνγκα; Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία θεομοθέτησαν οινείς αποικιοκρατικούς δεσμούς με τα υπόλοιπα γειτονικά νησιωτικά κράτη, αφήνοντας στα Τόνγκα την ηθική ικανοποίηση του θεματοφύλακα του «γνήσιου πολυνησιακού πολιτισμού» - που όμως στερείται βασικών υποδομών. Τη χαριστική βολή έδωσε δυστυχώς η φύση, όταν το Τόνγκα επλήγη από καταστροφικό τσουνάμι τον περσινό Ιανουάριο, ύστερα από έκρηξη υποθαλάσσιου ηφαιστείου.

Η οικονομική κατάρρευση που ακολούθησε, ανάγκασε το Τόνγκα να αποδεχθεί την (ταπεινωτική για πολλούς) οικονομική ανθρωπιστική βοήθεια που προσέφερε το «ανεξάρτητο» Νιούε (παρότι όλοι γνώριζαν ότι τα χρήματα προέρχονταν από τη Νέα Ζηλανδία). Παρ' όλ' αυτά, ούτε αυτό στάθηκε αρκετό να πεισθεί το Τόνγκα να αναγνωρίσει την ανεξαρτησία του Νιούε. Στο μεταξύ, η νομιμοποίηση της ανεξαρτησίας του Νιούε (του «ψευδοκράτους» του Νιούε, όπως ίσως κάποιος τογκανικός διεθνολόγος θα τολμούσε να πει) έχει πάρει πια τον δρόμο της. Κατόπιν τούτων, εύκολα γίνεται κατανοητό γιατί το ανεξάρτητο Νιούε αναγνωρίσθηκε από την Τουρκία στις 7 Ιουνίου του 2014.

Η περιορισμένη ανεξαρτησία του Νιούε, με ό,τι αυτή συνεπάγεται, δύναται να εμπνεύσει ποικιλοτρόπως την τουρκική διπλωματία για την αντίστοιχη προβληματική περίπτωση της «ΤΑΒΚ», εάν τελικά η «λύση των δύο κρατών» δεν επικρατήσει. Ήδη το Ισραήλ δέχεται πιέσεις να ανοίξει γραφείο συμφερόντων στην κατεχόμενη Κύπρο, με το πρόσχημα ότι υπάρχουν ισραηλινοί πολίτες που διακινούνται ή διαμένουν σε ακίνητα που αγόρασαν εκεί. Δεδομένου ότι η «ΤΑΒΚ» ήδη διατηρεί «γραφεία εκπροσώπησης» σε διάφορες πρωτεύουσες στο εξωτερικό, πιέσεις αυτής της μορφής προωθούν τετελεσμένα, τα οποία Λευκωσία και Αθήνα οφείλουν να αποτρέψουν.

Ο δρ Γαβριήλ Χαρίτος είναι ερευνητής του ΕΙΑΜΕΠ και του Ισραηλινού Ινστιτούτου Μπεν-Γκουριόν. Διδάσκει Ιστορία των Πολιτικών Σχέσεων Ελλάδας - Ισραήλ - Κύπρου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο